

ดีบี เอกมาย ไวน์ใหม่ในขวดเก่า

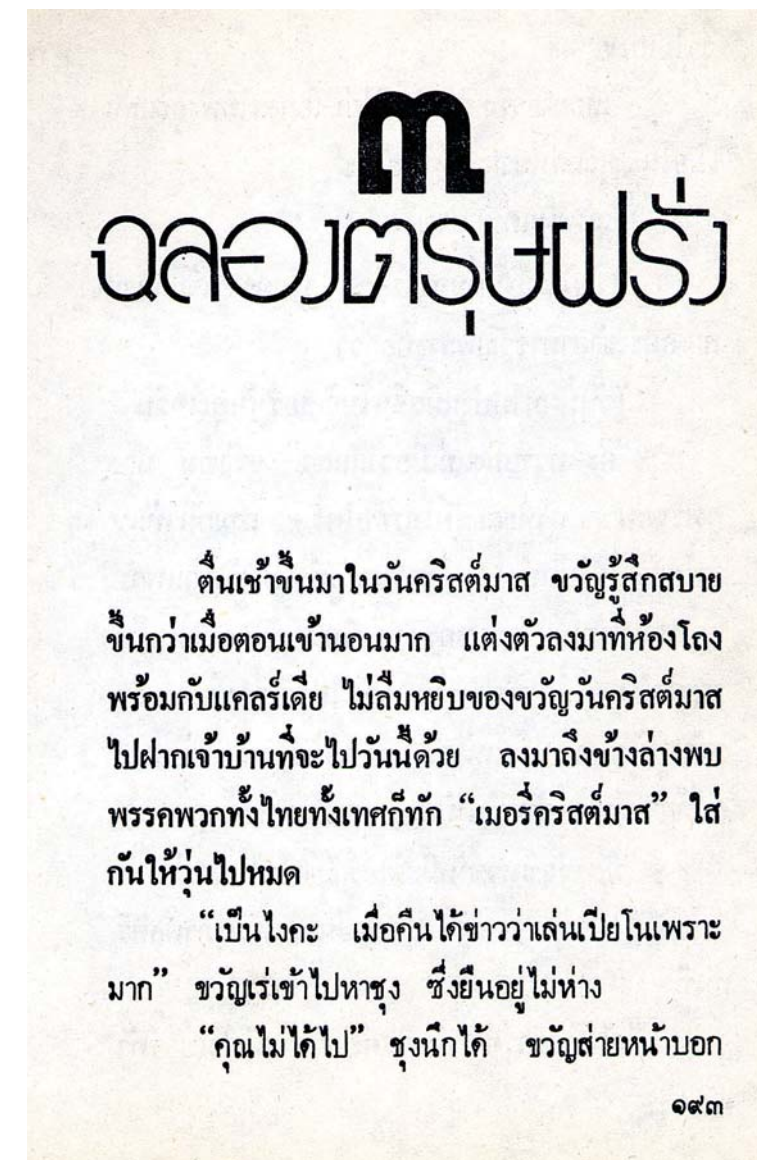
DB Ekkamai
คือฟอนท์รูปทรงเรขาคณิตเส้นสม่ำเสมอ
ที่ผ่านการบ่มเพาะด้วยกาลเวลา

During the days of popular dry-transfer font "Sumkan 4" another even-width face with comparable graphic appeal made its debut. This un-named font was used exclusively as display type in the pocketbooks by Duangta publishing house. Most likely, the font was a cut-and-paste type, whereby characters are cut out of a pre-printed font sheet of coated paper, then pasted manually into lines of text. Being an in-house font, it did not catch on — unlike Sumkan 4 which was the rage at the time — despite its stylishly beautiful letterforms.

While Sumkan 4 has been recast and renamed as DB Futhaira Light, the un-named face is made over as DB Ekkamai. For the make-over version, some of the old font's distinctive characters, such as U, U, ๒, are preserved while some, like ก, ๑, W, W, are reshaped for a better match (such as ก, ๑) and some for a sharper contrast with straight diagonals (W, W).

DB Ekkamai comes in 10 styles ranging from UltraLight, Light, Regular, to Medium, Bold and Italic. The Thai characters in "Ekkamai" (เอกมาย) were chosen to summarize the characteristics of the font rather than out of the need to have another street-name designation like many of the DB offerings in years past.

การเป็นเด็กห้องแถวที่บ้านมีกิจการค้าขายแบบเรียนเครื่องเขียน ย่นแผงหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ มีส่วนให้ชีวิตในวัยรุ่นของผมสนใจแบบตัวอักษรอย่างค่อยๆ ซึมซับโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว ช่วงที่ตำราเรียนของ ทวพ. (ไทยวัฒนาพานิชย์) เริ่มใช้ตัวอักษร Monotype ผมสังเกตเห็นว่าตัวมันประณีตเหนือกว่าตัวเนื้อในตำราเรียนทั่วไปอย่างชัดเจน เพราะร้านศรีบูรพาเคยเป็นตัวแทนจำหน่ายแบบอักษรลอก ทำให้ผมสนใจเฝ้าคอยแบบอักษรใหม่ๆ ที่ทยอยทำออกมาขาย หนึ่งในจำนวนนั้นที่ผมประทับใจคือแบบอักษรลอกชุดสำคัญ 4 ที่คูเบสบายและไหลลื่นด้วยเส้นทรงเรขาคณิต. หยิบนิตยสาร 'ลลนา' บนแผงหนังสือมาเปิดดู ยังจำได้ว่ามีตัวอักษรบางอย่างอีกแบบที่งามไม่แพ้กัน จำได้แม่นว่าตัว น, ม ของตัวพาดหัวชุดนี้มีขมวดม้วนที่ลครูปแปลกตา เหลือเพียงขีดเฉียงสั้นๆ ต่างจาก น, ม ของสำคัญ 4 ที่มีขมวดม้วนเป็นแบบเส้นซีกแนวคิ่งซิคล้าตัว.

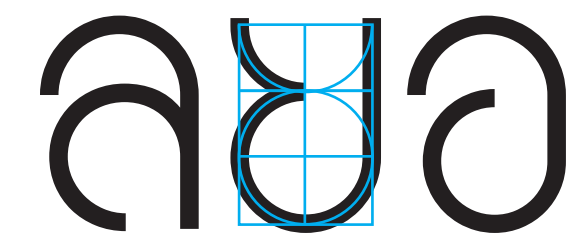

ตัวพาดหัวบาง (ขนาดเท่าแบบ) จากหนังสือไปสัมมนาเมืองควบอยของสำนักพิมพ์ควงตา ไม่ปรากฏปีพิมพ์ มีแค่บันทึกวันที่ 9 ก.ค.2520 ได้ลายเซ็นเจ้าของหนังสือเดิมที่ปรกรอง

แบบอักษรลอกสำคัญ 4, สำคัญ 5 และสำคัญ 6 ผมได้อนุรักษ์เป็นฟอนท์ไว้แล้วให้ชื่อว่า DB Futhaira เพื่อเชิดชูว่ามันงคงามเทียบได้อย่างกับฟอนท์ Futura. ส่วนตัวบางในนิตยสารลลนาที่ผมคิดถึงจับใจนั้น ได้มีโอกาสหวนกลับมาพบกันอีกครั้งในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ อยู่ในพ็อกเก็ตบุ๊กชื่อ "ไปสัมมนาเมืองควบอย" ของสำนักพิมพ์ควงตา ศิพิมพ์ราวปี พ.ศ. 2520! เธอเพียงงีบหลับไปชั่วขณะ (30 กว่าปี!) อยู่ตามหน้าคั่นทั้ง 13 บท. กระดาษที่ใช้พิมพ์เปลี่ยนไปมากตามกาลเวลา แต่แบบอักษรขออินย่นว่า 30 ยังแจ๋ว! แจ๋วพอที่จะปลุกขึ้นมาออกแบบปรับปรุงโฉมใหม่ ประชันกับฟอนท์รูปทรงเรขาคณิตคอกอย่าง DB Adman (ที่ได้รับความนิยมอย่างสูง) หรือ DB Futhaira (ที่กำลังมาแทนที่ฟอนท์เก่าซึ่งสร้างมาจากสำคัญ 4-5-6 เหมือนกัน) ได้อย่างสบาย.

แม้ชุดตัวอักษรเส้นบางที่พบใน "ไปสัมมนาเมืองควบอย" จะไม่ครบ แต่ก็จึกควมมากพอให้ใช้คาดเดาตัวที่เหลือได้. แรกทีเดียวเราต้องทำการอนุรักษ์ไว้เป็น DB DuangTa Light ก่อน (ยังไม่เสร็จจนกว่าจะสืบค้นตัวที่ขาดหายมายืนยันได้ครบ) จากนั้นจึงลงมือออกแบบปรับปรุง DB DuangTa Light เป็น DB Ekkamai Light. กระบวนการกลั่นกรองปรุงแต่งเป็นมาอย่างไร? ทำไมใช้ชื่อ 'เอกมาย'? อยากรู้ต้องอ่านต่อ!

ผมนำชุดอักษรแบบสำคัญ 4 กับชุดอักษรเส้นบางจากสิ่งพิมพ์สำนักพิมพ์ควงตามาเปรียบเทียบกัน โดยแยกพิจารณาเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่รูปร่างแตกต่างกันกับกลุ่มที่ตัวดูเหมือนกัน ตามลำดับ. สำหรับกลุ่มอักษรที่ดูต่างกันนั้นผมเลือกตัวเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของ ควงตาบาง ยืนพื้นก่อน นั่นคือ น, ม ที่มีขมวดม้วนลครูปไม่ซ้ำใครคั้งที่กล่าวมาแล้ว และตัว ย ที่หัวไม่มีส่วนงุ้มเข้ากลางตัวเลย. ทั้ง น, ม และ ย ถือเป็นตัวที่ดูลงตัวทั้งรูปแบบที่แปลกตาและประโยชน์ใช้สอยที่อ่านง่ายไม่สับสน จึงดึงมาใช้ในฟอนท์ใหม่ DB Ekkamai ได้เลย.

แสดงสัดส่วนของ ย กว้าง 2 สูง 3

กขคคขวจจชฌณญฎฐฏทฒณดตถทธนบปฝฝฝฟฝภมยรฤลฎวศษทฬออ
กขคคขวจจชฌณญฎฐฏทฒณดตถทธนบปฝฝฝฟฝภมยรฤลฎวศษทฬออ
กขคคขวจจชฌณญฎฐฏทฒณดตถทธนบปฝฝฝฟฝภมยรฤลฎวศษทฬออ
กขคคขวจจชฌณญฎฐฏทฒณดตถทธนบปฝฝฝฟฝภมยรฤลฎวศษทฬออ
กขคคขวจจชฌณญฎฐฏทฒณดตถทธนบปฝฝฝฟฝภมยรฤลฎวศษทฬออ

DB Ekkamai UltraLight, DB Ekkamai Light, DB Ekkamai, DB Ekkamai Medium, DB Ekkamai Bold

ดวงเดิม ดวงตา ดวงใหม่

๓~๓
๓≠๓

อ้วน
ผอม

ตัว ค ของดวงตาบาง ที่ต่างไปจาก ค ของสำคัญ 4 นั้น แม้จะอ่านง่ายไม่สับสนเป็น ๓ เหมือน ค ของสำคัญ 4 แต่กลับมีรายละเอียดมากเกินงาม ผมจึงหยิบยืมลักษณะส่วนหัวโค้งรูปหนึ่งในสี่ของวงกลมของ ย มาใช้ทำหัวตัว ค เสียใหม่.

ยังมีตัวที่ดูแตกต่างกันอีกหลายตัว เช่น ข, ๓, ๖ เป็นต้น. ผมนำ ข ของดวงตาบางมาใช้เลย เพราะขมวคม้วนที่หัวชัดเจนอ่านง่ายกว่าตัว ข ของสำคัญ 4 อยู่แล้ว. ตัว ๓ ของดวงตาบางที่ปากกลมรูปเป็นมุมฉากนั้นเรียบง่ายดีจึงนำมาใช้ โดยไม่แก้เช่นกัน. ส่วนตัว ๖ ของดวงตาบางดูเหมือนจะเป็นตัวเดียวที่การเคลื่อนเส้นของมันหลุดกรอบเรขาคณิตออกไปบ้าง ตรงรอยต่อระหว่างโค้งบนกับโค้งล่าง ผมจึงกลับไปเลือก ๖ แบบของตัวสำคัญ 4 ที่เหมือน S ของ Futura มาใช้แทน.

เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอักษรของสำคัญ 4 กับดวงตาบางที่หน้าตาเหมือนหรือคล้ายกันมาก เช่น กลุ่ม ๘, ๗ กลุ่ม ๖, ๑ และ ๓ นั้น ผมตัดสินใจเปลี่ยนรูปแบบใหม่ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป.

ตัว ๘-๗ เป็นคู่ที่ดูสับสนกัน (ผมแก้ไขใน DB Futhaira Light แล้ว โดยลดขีดกลางของ ๘ ให้สั้นลง) ส่วนใน DB Ekkamai Light เปลี่ยนมาใช้เส้นหยักฟันปลาแทนเพราะต้องการแก้เลี่ยน เนื่องจากทั้งตัว ซ, ส, ศ ของมันล้วนมีหางตั้งตรง ทำให้ทั้งชุดขาดเส้นเฉียงจิกๆ (ขีดเฉียงของ น, ม เป็นเพียงขีดสั้นๆ ไม่จิกพอ).

ตัว อ ซึ่งมักพบใช้ร่วมกับ ย บ่อยๆ (เช่นคำว่าบ่อย!) นั้นน่าจะออกแบบใหม่ให้สัมพันธ์กันได้โดยการรื้อหัวตัว ย ออก เหลือแค่หยักล่างกลายเป็นหัว อ จากนั้นเติมเส้นโค้งบนของ อ เข้าไป. เมื่อ อ ที่เคยกลมโตเปลี่ยนหุบไปแล้ว ๖ จึงต้องเปลี่ยนตามโดยให้ผอมกว่า อ เล็กน้อย.

ทนาย ทนี่

ชื่อ 'เอกมัย'
ไม่ใช่แค่เพียงชื่อถนน
ตามประเพณีการ
ตั้งชื่อฟอนต์ของ DB
แต่อักษรที่ใช้สะกดชื่อเอกมัย
ล้วนเป็น DNA
ของฟอนต์ทั้งสิ้น

ไม่ก็
ได้โชว์

ตัว ๓ โดยโครงสร้างตัวมาตรฐานนั้นมีขมวคม้วนเหมือน น, ม อยู่แล้ว เพียงแต่อยู่ด้านบน. ดังนั้นควรเปลี่ยนขมวคม้วนของ ๓ จากซี่คยาวแนวนอนเป็นซี่คสั้นเฉียงแบบ น, ม. เพื่อหนีตัว ๓ เดิม.

ต้องไม่มีว่าอักษร อ กับ ๓ มีที่ใช้มากในคำไทย เพราะ อ ใช้เป็นรูปสระด้วย เช่น พ่อ, บอก เป็นต้น ส่วน ๓ ใช้ประกอบอักษรคำ เพื่อช่วยผันเสียงวรรณยุกต์ เช่น ใหม่, หน้า, หลาน ฯลฯ เมื่อเราเปลี่ยน อ, ๓ ให้เข้ากับตัวเด่นคือ ย, น, ม จึงมีส่วนทำให้งานที่ได้ในขั้นนี้กลมกล่อมเกือบได้ที่แล้ว.

สำหรับสระหน้าบางตัว คือ โ, ใ ที่ดูคล้ายๆ กันทั้งสำคัญ 4 และดวงตาบาง ผมเพิ่มส่วนโค้งทั้งคว่ำ (โ) และหงาย (ใ) เข้าไปให้ดูชัดขึ้นว่าเป็นฟอนต์ใหม่.

ถึงตรงนี้ พบว่าได้ฟอนต์ชุดใหม่ที่ดูใจ(ผม)แล้วโดยแทบไม่ต้องเปลี่ยนแปลงอะไรเพิ่มอีก ไม่ว่าจะเป็นตัว ก เกลี้ยงๆ, ๓, ง, ๖ ที่คุ้นตา ฯลฯ หลงเหลือเพียงแค่ปรับแต่งรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น. ผมสังเกตว่าตัว ฟ ดูแข็งกร้าวเกินไปจึงปรับปลายหางให้โค้งไปด้านหลังเล็กน้อย (ป, ๘ ถูกแก้ตามไปด้วย). ส่วนหัวของ ล, ส ของดวงตาบางที่เลยเส้นฐานลงไปจนสายตาจับได้ ถูกดึงขึ้นเพียงเล็กน้อยเป็นอันเสร็จพิธี DB Ekkamai Light!

ฟอนต์ DB Ekkamai ทั้งครอบครัวถูกขยายออกจากตัว Light เพิ่มรวมเป็น 5 น้ำหนัก พร้อมตัวเอน รวมเป็น 10 สไตล์. ชื่อ 'เอกมัย' ไม่ใช่แค่เพียงชื่อถนนตามประเพณีการตั้งชื่อฟอนต์ของ DB ที่ผ่านมามีทั้งจะมีฟอนต์ชื่อถนนหรือชื่อยี่ห้อ.แทรกอยู่. แต่อักษรที่ใช้สะกดชื่อเอกมัย ไม่ว่าจะเป็น อ, ๓, ม หรือ ย ล้วนเป็น DNA ของฟอนต์ทั้งสิ้น. ๓ และ ย เป็นตัวแทนความเรียบง่าย ม เป็นตัวแทนเสน่ห์ของมัน ส่วน อ เป็นตัวแทนการเกิดใหม่ที่ยึดโยงกับ ย คู่คุณค่าเดิม.

สำหรับนักออกแบบที่ชื่นชมฟอนต์เส้นสม่ำเสมอรูปทรงเรขาคณิตนั้น ขอเปรียบว่า DB Ekkamai ก็คล้ายๆ กับไวน์ในขวดรูปทรงเดิมๆ ที่ดูก็รู้ว่า เป็นขวดไวน์นั้นแหละ.

ต่างกันตรงที่กลิ่นและรสชาติชวนให้จุกและลิ้นของคุณแย่งกันจุกจุก !!!